

Motion till riksdagen

1989/90:Jo792

av Johnny Ahlqvist m.fl. (s)

Vilthägn

Den svenska och unika allemansrätten innebär att vi fritt kan ströva i skog och mark samt plocka bär, svamp, blommor m.m. I det befolkningstäta och till stora delar uppodlade skånska landskapet är de områden som är tillgängliga för allmänheten begränsade.

En därtill kommande begränsning av allemansrätten är de allt talrikare vilthägnen.

För Malmöhus län uppskattas antalet vilthägn till omkring 67 stycken, omfattande en areal av 1 625 hektar. Antalet vilthägn tillkomna före tillståndspliktens införande uppskattas till 13 stycken och antalet efter denna plikts införande är cirka 54 stycken.

Det kan nämnas att de mellanskånska kommunerna Eslöv, Höör och Hörby tillsammans med grannkommunen Sjöbo fått ett tillskott på cirka 30 vilthägn under de senaste fem åren.

I Kristianstads län finns det omkring 82 vilthägn med en areal av totalt 2 395 hektar, och liksom i Malmöhus län är flertalet av vilthägnen tillkomna efter de nya bestämmelserna om tillståndsplikt.

Det finns anledning befara en risk för att hägnen på många håll kommer att bli så många och ligga så nära varandra att de dominerar landskapsbilden. Svenska naturskyddsföreningen har också pekat på faran att vi, i likhet med vad som är för handen i Danmark, kommer att få en överetablering. Vidare kan det finnas en risk att ett stort antal förfallna hägn kommer att ställa till problem i naturen. Kommunerna borde ges möjlighet att ålägga markägare att ta bort hägn som förfallit eller som ej längre användes.

Även om de områden som används för vilthägn kan tyckas små i förhållande till de totala allemansrättsliga arealerna i Skåne, måste vilthägnen adderas till andra åtgärder som skogsplanteringar och golfbanor. Detta sammantaget minskar människors möjligheter att fritt ströva i naturen.

Det står klart att människors rörelsefrihet begränsas av vilthägnen. Även om det i de större hägnen regelmässigt finns genomgångar för allmänheten, inskränker dessa sig oftast till en eller några få genomgångar. Innanför stängslen råder det dessutom betydande restriktioner för hur och var allmänheten kan röra sig. I naturvårdslagen borde behovet av större tillgänglighet och antalet in- och utgångar med vissa intervaller regleras. Även typen av passager bör preciseras och det är önskvärt att färister användes i första hand.

Det skall framhållas att det mest oroväckande är ökningstakten av antalet vilthägn under senare år.

Naturvårdslagen ger möjlighet för länsstyrelserna att vägra tillstånd för

uppförande av viltstängsel eller att ställa villkor för sådant tillstånd.

Tillståndsplikten för vilthägn på områden där allmänheten får färdas fritt regleras i naturvårdslagens 24 a §, vilken lyder enligt följande: "Vilthägn får inte utan tillstånd uppföras på områden där allmänheten får färdas fritt. Frågor om tillstånd prövas av länsstyrelsen. Vid prövningen skall hänsyn tas till behovet av skydd för friluftslivet och naturmiljön. Tillstånd skall förenas med de villkor som behövs till skydd för dessa intressen. ●m det genom ett vilthägn uppkommer någon olägenhet som inte förutsågs när tillståndet gavs, får länsstyrelsen besluta nya eller ändrade villkor för att avhjälpa olägenheten. Kan olägenheten inte avhjälpas och är den betydande, får tillståndet återkallas. Tillståndet får även återkallas om behov av vilthägn, som avses med tillståndet inte längre föreligger."

Det är av stor vikt att det görs en mycket noggrann avvägning mellan behovet av allemansrättsligt tillgängliga markområden och uppförandet av viltstängsel.

De tillstånd som lämnas för vilthägnen borde bli föremål för omprövning vart femte år.

Regeringen har den 9 juni 1988 bemyndigat chefen för miljö- och energidepartementet att tillkalla en särskild utredare som fått i uppdrag att göra en översyn av nuvarande naturvårdslagstiftning m.m. och utarbeta förslag till ny lagstiftning. I utredningsdirektiven framhålles att ett viktigt mål för naturvårdsarbetet är att tillgodose det från social synpunkt angelägna behovet av mark för rekreation och friluftsliv. Vidare anges att allemansrätten liksom hittills bör vara den huvudsakliga grunden för att tillförsäkra människor möjligheter att komma ut i naturen. Utredaren bör också i övrigt överväga hur behovet av natur för närrekreation och övrigt friluftsliv skall beaktas i naturvårdslagstiftningen.

Av direktiven kan inte utläsas om den ovan berörda problematiken kring avvägningen mellan allemansrätten och den tilltagande mängden vilthägn särskilt kommer att behandlas i utredningen. Det finns därför anledning att begära tilläggsdirektiv för att säkerställa en sådan prövning.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär att utredningen om översyn av naturvårdslagen m.m. får i uppdrag att närmare undersöka konflikten mellan allemansrätten och den ökade mängden vilthägn samt överväga skärpning av gällande lag i de delar som anges i motionen.

Stockholm den 22 januari 1990

Johnny Ahlqvist (s)

Margit Sandéhn (s)

Gunnar Nilsson (s)

Maja Bäckström (s)

Jan Andersson (s)

